

handreiking
Aangifte doen bij de politie

CAOP CAOP 3-2-12 09:27

Deleted: 2-2-2012

| [3-2-2012](#)

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Het onbekende van aangifte doen	3
3. Wat gebeurt er bij aangifte?	4
Welke documenten zijn nodig om aangifte te doen?	
Welke informatie is nodig voor de aangifte?	
Krijgt de dader naam en adres van de aangever te zien?	
Een ander adres: domicilie kiezen	
De dader tegenkomen	
Kopie aangifte voor de beveiliging van het ziekenhuis	
Anonieme aangifte	
Hoe werkt Meld Misdaad Anoniem?	
Waar is Meld Misdaad Anoniem voor bedoeld?	
Advies Veiligheidszorg® over Meld Misdaad Anoniem	
4. Heeft aangifte doen wel zin?	8
5. Een verdachte aanhouden	8
Een verdachte vasthouden op het politiebureau	
Langer dan zes uur vasthouden	
De rechtszaak	
Civiele partijstelling	
Gang van zaken	
6. Mogelijke represailles door de veroorzaker	15
Beveiliging doet aangifte namens het ziekenhuis	
Waarden-en-normendiscussie	
De politie houdt iemand aan in het ziekenhuis, en nu?	

Bijlagen

- 1: Vormen van agressief gedrag
- 2: Kamervragen over anoniem aangifte doen door zorgverleners tegen geweldplegers

1. Inleiding

Bij het project Veiligezorg® staat de samenwerking tussen ziekenhuizen, politie, justitie en gemeenten centraal. Wanneer een agressie-incident heeft plaatsgevonden, is het belangrijk dat aangifte wordt gedaan bij de politie. Medewerkers van ziekenhuizen blijken na een agressie-incident echter vaak angst te hebben om hiervan aangifte te doen bij de politie. Deze angst komt deels voort uit de onbekendheid met aangifte doen en de mogelijke gevolgen:

- medewerkers verwachten bijvoorbeeld dat ze lang in de hal van het politiebureau moeten wachten en dan de veroorzaker tegenkomen. Ook vragen zij zich vaak af of de politie hen wel voldoende kan beschermen;
- veel medewerkers weten niet wat aangifte doen inhoudt en wat de procedure na de aangifte is. Ook verwachten zij vaak dat de politie toch niets met een aangifte doet;
- eventuele represailles door de veroorzaker. Wat doet de veroorzaker wanneer hij merkt dat er aangifte is gedaan? Wordt het dan niet juist erger?

Daarnaast menen mensen ook dat aangifte doen veel tijd kost.

Het doel van deze handreiking is:

- de angst van medewerkers wegnemen door meer duidelijkheid te bieden over bovengenoemde onderwerpen;
- te laten inzien dat een kwalitatief goede aangifte weliswaar wat meer tijd kost, maar dat geen aangifte doen op den duur veel meer tijd kan kosten. Daarnaast is een goede aangifte nodig voor een kwalitatief goed proces-verbaal. Daar wil de politie mee naar de officier van justitie om succesvol te kunnen vervolgen. Ook dat kost tijd.
- medewerkers een duidelijk beeld te geven van wat aangifte doen inhoudt en van de gevolgen, zodat zij goed kunnen afwegen welke stappen zij gaan nemen.

Peter Peerdeman RSE

Landelijk projectleider Veiligezorg®
senior adviseur sociale veiligheid CAOP, directie Arbeidsmarkt
p.peerdeman@caop.nl of 06-21875962

Helpdesk: helpdesk@veiligezorg.nl of 070-3765871

Het CAOP is hét kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken in het publieke domein.

CAOP *Vertrouwd met arbeidszaken*

POSTBUS 556, 2501 CN DEN HAAG
LANGE VOORHOUT 9-13, 2514 EA DEN HAAG

2. Het onbekende van aangifte doen

Wat is aangifte doen?

Aangifte doen is niets anders dan een gepleegd strafbaar feit melden bij de politie, die daar vervolgens proces-verbaal van opmaakt.

Het strafbare feit is vaak een misdrijf, maar het kan ook een overtreding zijn. Voor een overzicht van strafbare feiten: zie bijlage 1.

Op basis van de aangifte kan vervolging plaatsvinden, maar het Openbaar Ministerie kan ook zonder aangifte vervolgen.

Wanneer het gaat om agressie tegen zorgmedewerkers, is aangifte doen feitelijk een voorwaarde om de politie in actie te brengen.

De vervolging van daders begint meestal met een politieonderzoek. Wanneer het proces-verbaal is opgemaakt, wordt dit inhoudelijk bekeken om te bepalen wat er verder in het onderzoek wordt gedaan. Bijvoorbeeld:

- getuigen verhoren;
- technisch sporenonderzoek;
- schoen- en bloedsporen, foto's en video-opnamen in beslag nemen.

Tijdens het politieonderzoek schrijft de politie alles op. Aan de hand van de geconstateerde feiten en omstandigheden beslist de officier van justitie, in overleg met de politie, of het mogelijk is de veroorzaker(s) te vervolgen. De officier van justitie kan vervolgen wanneer er voldoende bewijzen zijn tegen de veroorzaker(s) of wanneer de verwachting is dat die bewijzen nog komen.

Er moet dus een goede kans zijn dat de rechter tot een veroordeling van de veroorzaker(s) over zal gaan, anders stopt de officier van justitie het onderzoek. Een aangifte van vernieling bijvoorbeeld, waarbij in het politieonderzoek geen dader bekend is geworden, zal de politie niet naar de officier van justitie (en vervolgens de rechter) sturen. Er is immers geen verdachte tegen wie een straf geëist kan worden.

Toch is aangifte doen ook in dergelijke gevallen belangrijk. De opgemaakte processen-verbaal worden niet vernietigd maar bewaard voor als de zaak later alsnog wordt opgelost. Soms ook worden zaken tegen personen verzameld om een sterker te staan bij een rechtszaak of om tegen iemand een gedwongen opname te vorderen in bijvoorbeeld een GGZ-instelling.

In veel gemeenten wordt niet alleen samengewerkt met politie en gemeente, maar ook met andere instanties, zoals jeugdzorg, sociale dienst, maatschappelijk werk, enzovoort. Ook deze vorm van samenwerking, het Veiligheidshuis genoemd, richt zich op de aanpak van personen, maar biedt daarnaast een alternatief om bijvoorbeeld uit een crimineel milieu te komen.

Door geen aangifte te doen, beperk je de mogelijkheden van deze aanpak. Daarmee wordt de kans dat zo'n persoon doorgaat met het verwerpelijke gedrag alleen maar groter.

3. Wat gebeurt er bij aangifte?

De politie moet de aangifte verwerken in het computersysteem van het politiekorps zodat politiemedewerkers toegang hebben tot de gegevens en details van het strafbare feit.

Voor de politie is het handig en tijdsbesparend om de aangifte in het politiebureau op te nemen. De politie kan dan gelijktijdig vragen stellen en de aangifte invoeren.

De aangever krijgt altijd meteen een kopie van de aangifte mee, voor bijvoorbeeld de verzekering. Ook krijgt de aangever vaak een map met informatie, over de gang van zaken na de aangifte en over slachtofferhulp.

De meeste politiebureaus hanteren vaste openingstijden voor aangiften. Ook is het bij veel politiebureaus mogelijk een afspraak te maken om aangifte te doen. Dat scheelt veel wachten en irritatie.

Welke documenten zijn nodig om aangifte te doen?

Neem een legitimatiebewijs mee naar het politiebureau. Denk ook aan andere zaken die belangrijk kunnen zijn, zoals:

- verzekeringsgegevens;
- waardepapieren;
- eigendomsbewijzen, aankoopbonnetjes, enzovoort.

In een later stadium kan bijvoorbeeld van belang zijn dat een serienummer van een autoradio is opgegeven of het framenummer van een fiets.

Welke informatie is nodig voor de aangifte?

Bij de aangifte zal de politie vragen wat er precies is gebeurd, van minuut tot minuut, van seconde tot seconde. Wat heeft de aangever gezien, gehoord, geproefd, geroken, enzovoort? Ieder detail kan van belang zijn voor het politieonderzoek, bijvoorbeeld bij het verhoor van een dader of getuige.

Soms zijn er meer aangiften die veel op elkaar lijken. Dan moet de politie ook duidelijk krijgen wat het verschil is tussen die aangiften.

Krijgt de dader naam en adres van de aangever te zien?

Bij de aangifte vraagt de politie naar persoonlijke gegevens als naam en adres. Die worden vastgelegd in het proces-verbaal van aangifte. Wanneer het tot een rechtszaak komt, stuurt de officier van justitie alle stukken (dus ook het proces-verbaal van aangifte en de getuigenverklaringen) naar de rechter.

Ook de advocaat van de verdachte ontvangt alle stukken. Het is gebruikelijk dat diens cliënt een kopie krijgt. De verdachte kan dan de gegevens van het slachtoffer inzien. Om dit voor te zijn, kun je bij aangifte een ander adres gebruiken. Dit heet domicilie kiezen.

Een ander adres: domicilie kiezen

Bij de aangifte kun je bijvoorbeeld het adres van het ziekenhuis (de werkgever) opgeven. De politiecomputer die is gekoppeld aan het bevolkingsregister van de gemeente, voert standaard je huisadres in. De politiemedewerker kan dit aanpassen naar het adres van het ziekenhuis. Een telefoonnummer opgeven is niet verplicht, maar eventueel kan het telefoonnummer van het ziekenhuis worden vermeld, bijvoorbeeld het nummer van de afdeling beveiliging. Wanneer de verdachte dit nummer belt en naar het slachtoffer vraagt, weten de mensen van de beveiliging wat ze moeten doen. Zij zullen het telefoontje in ieder geval niet doorzetten naar het slachtoffer maar kunnen eventueel maatregelen treffen.

Ook op het moment dat een onderzoeksrechter de aangever of getuige hoort, of tijdens de rechtszaak, is het mogelijk een domicilie te gebruiken. Wanneer de rechter het voor de rechtszaak noodzakelijk acht dat de betrokkene verschijnt, zal hij het gebruik van domicilie accepteren. Alleen in bijzondere omstandigheden zal de rechter naar het eigen huisadres vragen.

De dader tegenkomen

Op de meeste politiebureaus komen daders en aangevers elkaar niet zomaar tegen, maar het is nooit helemaal uit te sluiten. Niet alle politiebureaus zijn op dezelfde manier ingericht en er zijn geen landelijke richtlijnen voor. Vraag ernaar wanneer je een afspraak maakt voor de aangifte of getuigenverklaring.

Vergeet ook niet te vragen met welke politiemedewerker je de afspraak hebt.

Waar doe je aangifte?

Meestal wordt de aangifte gedaan op het dichtstbijzijnde politiebureau. Een enkele keer kan aangifte worden gedaan op een ander (minder druk) politiebureau.

Het is handig dit al na te vragen wanneer je de afspraak maakt.

In sommige plaatsen is het mogelijk dat de politie de aangifte kort opneemt op de plaats van het incident en de aantekeningen op het politiebureau verder uitwerkt. De politie komt dan later een handtekening halen of stuurt de verklaring of aangifte op met het verzoek deze na te lezen, te ondertekenen en een exemplaar terug te sturen. Omdat dit administratieve rompslomp geeft en veel tijd vergt, doet de politie het liever niet op deze manier.

Elektronische of telefonische aangifte

Op enkele politiebureaus staan aangiftezoulen. Hier kan de aangever een aangifteformulier invullen aan de hand van vragen die de computer stelt. Dit is niet bij alle incidenten mogelijk. Complexe zaken lenen zich hier bijvoorbeeld niet voor.

Dit geldt ook voor telefonische aangifte en elektronische aangifte via internet. Deze vormen zijn bijvoorbeeld bruikbaar na fietsdiefstal, maar niet na een overval.

Met een elektronische aangifte kan de politie zaken sneller afhandelen. Er is namelijk minder politiepersoneel voor nodig. En het kost ook de aangever veel minder tijd. Aangifte via internet kan via de site: <http://www.politie.nl/Aangifte/> Klik op de plaats waar het incident heeft plaatsgevonden en je ziet meteen voor welke strafbare feiten je op deze manier aangifte kunt doen.

Uit veiligheidsoverwegingen wordt de verbinding met de politiecomputer verbroken wanneer een tijdje niets is ingevuld. Houd dus alle gegevens bij de hand (bijvoorbeeld verzekeringsgegevens, autopapieren, framenummers, namen van getuigen, telefoonnummers, rekeningen van de schade, enzovoort), zodat je alles in een keer kunt invullen.

De aangifte wordt later toegezonden.

Kopie aangifte voor beveiliging ziekenhuis

Wanneer het feit op het terrein of onderweg van/naar het werk heeft plaatsgevonden, overweeg dan om een kopie van de aangifte bij de beveiliging van het ziekenhuis af te geven. Meld het feit daar in ieder geval. De beveiliging moet weten wat er gebeurd is, omdat aan de hand van de incidenten wordt bepaald waar inzet vereist is.

Natuurlijk gaat de beveiliging zeer vertrouwelijk met de gegevens om. Alle incidenten kunnen worden ingevoerd in het VMS (veiligheidsmanagementsysteem). Samen geven ze een goed beeld en bieden ze directie en beveiliging een basis voor het veiligheidsbeleid.

Meld Misdaad Anoniem: 0800-7000

Ben je getuige van een agressie-incident en durf je dit niet intern of bij de politie te melden? Dan is anoniem melden via M. een veilige uitkomst. M. staat voor Meld Misdaad Anoniem. Deze landelijke meldlijn is niet van de politie, maar van een onafhankelijke stichting. Er werkt een klein team van zeer goed opgeleide mensen met maar één doel voor ogen: jouw anonimiteit beschermen. M. biedt je een vangnet voor als je wel wilt melden, maar niet bekend wilt worden.

Hoe waarborgt M. je anonimiteit?

M. zet geen gegevens over de beller in de melding (ook al vertel je die wel). En M. hanteert:

- geen nummerherkenning;
- geen gespreksopnames;
- geen archief.

Waar moet je op letten?

Feiten over de gebeurtenis

M. maakt alleen een melding op, wanneer je genoeg feiten over een gebeurtenis kunt geven. Zoals: de naam van de dader, plaats en tijdstip van de gebeurtenis.

De dader kent jou

Stel je voor: een goede bekende is de veroorzaker van een agressie-incident. Wanneer je verhaal bij meer mensen bekend is, dan is anoniem melden via M. een mogelijkheid.

Ben je de enige getuige of een slachtoffer van geweld?

M. is een veilige plek. Voor M. ben je altijd anoniem. M. bewaakt daarnaast heel zorgvuldig of je anoniem blijft voor degene waarover je meldt. Een medewerker neemt in een vertrouwelijk gesprek de details van je melding met zorg door. Uit jouw verhaal kan bijvoorbeeld blijken dat je de enige getuige bent of misschien zelf slachtoffer van geweld. In die gevallen kan een dader aan jou gaan denken als de politie een onderzoek start. Dat wil M. te allen tijde voorkomen. Loop je risico, dan maakt M. zelfs geen melding op.

Wat kan de politie met mijn anonieme tip?

M. stuurt je tip door naar de politie. Een groot misverstand is dat de politie na een tip van M. ergens binnenvalt of iemand aanhoudt. Dat kan niet. Hoe de politie omgaat met een tip van M. is aan regels gebonden. Een anonieme melding moet eerst worden getoetst.

Nader onderzoek moet feiten opleveren die de anonieme tip onderbouwen. Dan pas kan de politie tot actie overgaan. Elke week worden in Nederland in ieder geval 30 mensen aangehouden mede dankzij M.-tips.

M. is niet bedoeld voor:

- heterdaadsituaties en spoedeisende hulp van ambulance, brandweer of politie (112);
- aangiften (officieel 'verzoek tot vervolging'). Dit kan alleen bij de politie.

Meer informatie

Het gratis nummer 0800-7000 van M. is elke dag bereikbaar. Kijk voor de actuele openingstijden en meer achtergrondinformatie op www.meldmisdaadanoniem.nl

4. Heeft aangifte doen wel zin?

'De politie doet toch niets met een aangifte', is een veelgehoorde opmerking. Als het politieonderzoek de officier van justitie onvoldoende grond biedt om tot vervolging over te gaan, is het ook niet zinnig dat de politie dit toch in werking zet.

Maar besluiten tot vervolging worden altijd genomen op basis van de inzichten van dat moment. Vaak worden later meer omstandigheden bekend, zodat wel een dader kan worden aangewezen. De aangifte heeft dan alsnog zin.

Daarnaast vormt het aantal bekend geworden incidenten de basis voor de politie-inzet. Komen er bijvoorbeeld veel aangiften binnen van auto-inbraken op een bepaald parkeerterrein of in een bepaalde wijk, dan zal de politie in dat gebied meer gaan surveilleren of zelfs gaan posten.

Ook bij ziektebeeldgerelateerde incidenten heeft het zin om aangifte te doen. Laat je dat achterwege, weet dan dat je het mogelijke justitiële traject van hulpverlening uitsluit.

Conclusie: aangifte doen heeft altijd zin.

5. Een verdachte aanhouden

In Nederland verschillen de bevoegdheden van de politie per strafbaar feit. Het merendeel van de Nederlandse bevolking begrijpt dat de politie bij een belediging minder bevoegdheden heeft dan bij een zware mishandeling of erger.

De wet zegt hierover dat de bevoegdheden samenhangen met de maximumstraf die is gekoppeld aan het strafbare feit. Let op: de maximumstraf, niet de meest gangbare straf.

De mogelijkheden van de politie hangen ook vaak af van het feit of het incident wel of geen heterdaad is. Heterdaad wil niet zeggen dat de politie zelf iets moet hebben gezien. Het gaat er bij heterdaad om dat zowel de ontdekker als de politie na het ontdekken van het strafbare feit meteen actie heeft ondernomen. Deze actie moet binnen enkele uren hebben plaatsgevonden.

Voorbeeld heterdaad

Op de SEH van een ziekenhuis wordt om 22.00 uur een medewerker beledigd. De verpleegkundigen hebben dit gezien en gehoord. De politie wordt direct om 22.01 uur gebeld en bereikt om 22.15 uur het ziekenhuis. Hoewel de pleger van de belediging dan al weg is, geldt dit als heterdaad.

Is er sprake van heterdaad, is de naam van de verdachte bekend en gaat de politie daar meteen achteraan, dan mag de politie de verdachte aanhouden als zij de verdachte bijvoorbeeld om 23.00 uur thuis aantreft. Wanneer de politie de verdachte pas de volgende ochtend ziet, mag zij de verdachte niet meer aanhouden. Er is dan te veel tijd verstreken.

Bij heterdaad mag zowel de politie als een burger de verdachte aanhouden. Is er geen sprake van heterdaad, dan kan alleen de politie verdachten aanhouden. Dat mag overigens alleen bij strafbare feiten waarop ten minste een maximumstraf staat van vier jaar, bijvoorbeeld diefstal, of bij enkele specifieke strafbare feiten zoals vernieling en eenvoudige mishandeling.

Is er in het voorbeeld van de belediging in het ziekenhuis geen sprake van heterdaad, dan mag de politie de dader dus niet aanhouden. Gaat het niet om belediging maar om diefstal, dan mag de politie dat wel. Op voorwaarde zij eerst de officier van justitie om toestemming vraagt, maar dat kan telefonisch.

Meer informatie over maximumstraffen en voor welke feiten mensen aangehouden kunnen worden, is te vinden op de site: <http://www.infopolitie.nl>.

Klik voor de 'straffen' op Strafrecht en voor de 'bevoegdheden' op Strafvordering (artikel 67 en verder zijn de belangrijkste op dit gebied).

De omvang van een eventuele schade maakt voor een aanhouding niet uit. Het schadebedrag gaat pas meetellen wanneer de rechter er aan te pas komt. Wel is er altijd sprake van subsidiariteit en proportionaliteit tussen het gepleegde strafbare feit aan de ene kant en de strafmaat en de opsporingshandelingen aan de andere kant. De zwaarte en de ernst van het strafbare feit bepalen niet alleen de straf, ook alle omstandigheden wegen hierbij mee.

Een verdachte vasthouden op het politiebureau

Wanneer de politie iemand aanhoudt, moet deze persoon zo snel mogelijk naar het politiebureau worden overgebracht. Daar toetst een hulpofficier van justitie of bij de aanhouding aan alle voorwaarden is voldaan en of de aanhouding toegestaan is. Deze hulpofficier is feitelijk vaak een leidinggevende van de politie.

De zwaarte van het strafbare feit bepaalt vervolgens hoe lang een verdachte op het politiebureau kan worden vastgehouden.

Tijdens het verblijf op het politiebureau wordt de verdachte verhoord en kan ook ander politieonderzoek worden gedaan, zoals schade fotograferen, vingerafdrukken en andere sporen zoeken. Het verhoor mag maximaal zes uur duren (de tijd tussen 00.00 uur en 09.00 uur telt niet mee). Wanneer dat te kort blijkt om de zaak af te ronden, is het mogelijk de verdachte langer vast te houden. Dit kan over het algemeen alleen wanneer de verdachte een misdrijf heeft gepleegd waarop vier jaar of meer gevangenisstraf is gesteld, en bij enkele specifieke strafbare feiten.

Heeft de verdachte dus een strafbaar feit gepleegd waarvoor de maximumstraf minder is dan vier jaar, dan wordt de verdachte na zes uur vrijgelaten. Hij kan dan naar huis, maar zal zich later bij de rechter moeten verantwoorden. Daarom vraagt de politie soms nadrukkelijk om direct of de volgende ochtend aangifte te doen. Aan de hand van deze aangifte kan worden vastgesteld of de verdachte de waarheid heeft gesproken en of hij naar huis mag. Een verdachte zonder vaste woon- of verblijfplaats kan ook langer ingesloten blijven.

Langer dan zes uur vasthouden

Na de eerste zes uur is het mogelijk dat de hulpofficier van justitie bij de politie vindt dat de verdachte langer moet worden vastgehouden. Hij kan de verdachte dan 'in verzekering stellen'. Deze hulpofficier van justitie (bij de politie vaak officier van dienst genoemd):

- leidt het opsporingsproces en treedt op namens de officier van justitie;
- bekijkt of alles volgens de regels van de wet verloopt.

De hulpofficier van justitie heeft voor de inverzekeringstelling wel toestemming nodig van de officier van justitie. Deze inverzekeringstelling is dan voor de duur van drie dagen (en nachten) en kan daarna nog eens met drie dagen (en nachten) worden verlengd.

Bij zwaardere zaken, zoals zware mishandeling, doodslag of diefstal met geweld, kan de verdachte vervolgens nog langer worden vastgehouden. Dit mag de politie of officier van justitie niet zelf bepalen.

De rechter-commissaris, een onderzoeksrechter, kan bepalen of de verdachte nog eens maximaal 14 dagen langer wordt vastgehouden.

Daarna kan de raadkamer (meerdere rechters) een periode van 30 dagen opleggen, eventueel gevolgd door een of twee verlengingen, tot een maximum van 90 dagen.

Na deze periode van voorarrest moet de rechtszaak begonnen zijn. Dat kan dus neerkomen op ruim drie maanden na het plegen van het strafbare feit.

In het schema staan de verschillende fasen vanaf de aanhouding tot de rechtszaak.

Volgorde	Onderwerp
1	Aanhouding tot maximaal zes uur. Tijd tussen 0.00 en 9.00 uur telt niet mee. Hierna in verzekering (langer vast) of in vrijheid.
2	Inverzekeringstelling, tot maximaal drie dagen, eventueel met maximaal drie dagen te verlengen tot samen maximaal zes dagen.
3	De rechter-commissaris kan officieel maximaal 14 dagen opleggen. Hierna beslist de raadkamer of de verdachte langer vast moet blijven. Omdat de raadkamer op donderdag zitting heeft, wordt deze periode meestal beperkt tot 10 dagen, dan zit er altijd een donderdag in.
4	Eerste periode van 30 dagen gevangenhouding opgelegd door de raadkamer. De raadkamer kan ook direct de twee volgende periodes (5 en 6) opleggen.
5	Tweede periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer
6	Derde periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer. Periode 3, 4 en 5 duren samen niet langer dan 90 dagen. Hierna moet de rechtszaak beginnen. De uiteindelijke rechtbank (rechters) neemt nu de beslissingen. De feitelijke behandeling van de zaak kan door omstandigheden nog worden verdaagd. Bijvoorbeeld omdat nog nader onderzoek nodig is.

De rechtszaak

Tijdens een rechtszaak zal de officier van justitie:

- de strafbare feiten noemen waaraan de verdachte zich volgens het OM heeft schuldig gemaakt;
- aangeven welke straf daar volgens het OM tegenover moet staan;
- de rechter vragen om de verdachte te straffen.

De advocaat van de verdediging zal:

- goed in de gaten houden dat de officier van justitie voldoet aan alle regels van de wet, zodat er dus geen sprake is van 'vormfouten';
- proberen de straf voor zijn cliënt zo laag mogelijk te houden.

De rechters kijken:

- of alles volgens de regels verloopt;
- of de verdachte schuldig is aan het strafbare feit waarvan hij wordt verdacht;
- welke straf daar eventueel bijhoort.

Een rechter-commissaris is een rechter die onderzoek doet in een strafzaak voordat deze bij de rechtbank wordt behandeld. Vaak worden getuigen bij de rechter-commissaris al gehoord voordat de daadwerkelijke rechtszaak begint. Daar is de advocaat van de verdachte bij aanwezig en soms ook de verdachte zelf.

Gezien van achter uit de rechtszaal, is de indeling altijd als volgt:

- midden of links voorin de rechtzaal wordt de getuige of aangever gehoord;
- op enkele meters afstand daarvan zitten de advocaat en de verdachte. Zij zitten naast elkaar, rechts voorin in de rechtszaal;

Veel mensen vinden dit niet prettig. Voor de beveiliging zijn altijd parketwachters aanwezig in de zaal of daar heel dichtbij.

De rechter zal de getuige altijd naar zijn naam en adres vragen. Hier kan de getuige of aangever dus niet anoniem blijven, maar wel weer domicilie kiezen. Door ook hier bijvoorbeeld het werkadres op te geven, in plaats van het huisadres..

Civiele partijstelling

In het volgende voorbeeld gaan we ervan uit dat een patiënt een medewerker van het ziekenhuis (een verpleegkundige, een arts of beveiligingsmedewerker) heeft geslagen. De medewerker is niet het enige slachtoffer, er is ook schade ontstaan aan eigendommen van het ziekenhuis. Dat maakt het ziekenhuis ook tot een benadeelde partij (materieel slachtoffer).

De veroorzaker/dader kan op twee manieren voor zijn daden worden aangepakt:

- strafrechtelijk, of
- civielrechtelijk.

De strafrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van overheid)

Het feit dat de veroorzaker/dader een medewerker van het ziekenhuis heeft geslagen en daarvoor, na aangifte bij de politie, wordt gestraft, is geregeld in het Wetboek van Strafrecht. De rechter legt een geldende straf op wanneer de zaak aanhangig is gemaakt bij justitie en de rechter het feit bewezen acht. Aangifte bij de politie is hierbij altijd nodig.

De schade die is ontstaan tijdens de mishandeling, bijvoorbeeld doordat een stoel is vernield en een ruit gesneuveld, is indirecte schade voor het ziekenhuis of de medewerker. De rechthebbende (in dit geval het ziekenhuis) kan deze schade, die is gekoppeld aan de agressiedaad, echter verhalen als directe schade. De schade hoort immers bij het incident en zonder dit incident was die schade er niet geweest.

Naast de aangifte van de medewerker van het ziekenhuis in verband met de mishandeling, doet het ziekenhuis dan aangifte van vernieling. In deze aangifte kan het ziekenhuis zich civiel partij stellen en de schade op de veroorzaker proberen terug te vorderen.

Indien de dader wordt veroordeeld voor de vernieling, zal de rechter ook uitspraak doen over de schade. Wordt de dader niet veroordeeld voor het betreffende vergrijp, dan zal de rechter ook de eis tot schadevergoeding niet toekennen.

In zo'n strafrechtszaak kan de strafrechter een civielrechtelijke claim behandelen zonder dat er sprake is van een maximumbedrag. Vroeger was er wel een maximum (5.000 euro), tegenwoordig is als voorwaarde gesteld dat het schadebedrag eenvoudig is vast te stellen.

Voorbeeld: de nieuwe, schadevrije auto van een medewerker staat op de parkeerplaats van het ziekenhuis. De veroorzaker slaat met een grote hamer alle ruiten in en slaat vele deuken in de auto. Meerdere getuigen hebben dit gezien en een reparatiebedrijf heeft de schade vastgesteld. In dit geval is de schade eenvoudig vast te stellen en de bewijsvoering is ook simpel, door de getuigen. Ook al is de schade nu ruim 10.000 euro, de strafrechter kan de schadevergoeding direct toewijzen.

Is het bedrag van de claim niet eenvoudig vast te stellen, dan is een civielrechtelijke afhandeling nodig. Dit lichten we verderop toe.

De politie heeft ook de mogelijkheid om een schikking met de veroorzaker/dader aan te gaan. De veroorzaker/dader vergoedt de schade dan al aan de slachtoffers voordat de rechtszaak dient. Wanneer alle schade is betaald, kan die niet nogmaals worden verhaald via de strafrechter.

Ook kan het Openbaar Ministerie (OM) de dader via schadebemiddeling in de gelegenheid stellen om, naast de schadevergoeding, ook meteen een schikking (boete) te betalen. Dit is ook een vorm van lik-op-stukbeleid. Voldoet de dader zijn openstaande rekeningen, dan zal het OM niet verder procederen, of een veel lagere straf eisen dan wanneer de schade niet is vergoed.

Ook hieruit blijkt het belang van aangifte doen bij de politie.

De civielrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van burger)

Het bedrag dat niet via de strafrechter kan worden toegewezen, de 'indirecte kosten', kan nog op een andere manier worden geclaimd bij de veroorzaker/dader, namelijk via een civiele procedure. Onder indirecte kosten vallen bijvoorbeeld:

- uren begeleiding slachtoffer;
- vervanging van het slachtoffer;
- acties tegen de dader;
- out-of-pocket-kosten, enzovoort.

Maak vooraf een reële schatting van de (in)directe kosten en van de kosten om deze te verhalen. Er is bijvoorbeeld een vernieling in een ziekenhuis met een totale schade van 400 euro. Het ziekenhuis zal dan proberen deze 400 euro op de veroorzaker te verhalen. Wanneer deze echter zegt geen geld te hebben, of echt niet heeft, kan een deurwaarder worden ingeschakeld. Zijn de kosten van de deurwaarder (incassokosten) hoger, bijvoorbeeld 700 euro, dan lijkt het niet verstandig de deurwaarder deze opdracht te geven. De te maken kosten moeten immers in verhouding staan tot de totale kosten van een eventuele vordering. Echter, wanneer het ziekenhuis deze schadeclaim toch doorzet, kan dat ook een belangrijk signaal zijn voor medewerkers en naar buiten: het ziekenhuis toereert dit soort zaken niet.

In de praktijk is het meestal verstandig om voor een eventuele civiele procedure een deurwaarder in de arm te nemen. Vaak is een deurwaarder al voor andere zaken verbonden aan het ziekenhuis en is het mogelijk goede werk- en prijsafspraken te maken.

Goede registratie van de feiten en omstandigheden (het bewijs vastleggen) blijft belangrijk. Zo wordt gewaarborgd dat die bewijzen later in het proces beschikbaar zijn.

Gang van zaken

Is de schade eenvoudig vast te stellen, dan is het ook mogelijk de schade tijdens de strafrechtszaak te verhalen. Dit heet civiele partijstelling en is hiervoor beschreven. Indien de aangever dit wil, kan hij of zij dit al melden tijdens het aangifte doen bij de politie.

Enige tijd voor de rechtszaak ontvangt de aanvrager bericht van de rechtbank en moeten enkele formulieren worden ingevuld. Onder andere over de wijze van berekening van het schadebedrag. Deze werkwijze is alleen mogelijk wanneer er duidelijk sprake is van directe gevolgschade, anders accepteert de strafrechter het niet en moet u alsnog naar de civiele rechter.

Inmiddels is gebleken dat een ziekenhuis het beste in één keer alle schade (dus directe en indirecte) bij elkaar kan optellen en het totaalbedrag claimen. Dat geeft de meeste kans op toewijzing door de rechter.

Wanneer de kosten voor directe en indirecte schade worden gesplitst, is de kans groot dat de rechter alleen de directe schade toewijst.

Tegenwoordig kunnen werkgevers assistentie krijgen bij het verhalen van de schade. Neem contact op via: www.helpdeskvpt.nl

Op deze website staat ook een rekenmodule om de opgelopen schade te berekenen.

6. Mogelijke represailles door de veroorzaker

Medewerkers durven vaak geen aangifte te doen uit angst voor represailles en/of stalken. In de praktijk blijkt dit heel erg mee te vallen. Gedurende de tien jaar dat het project Veiligheidszorg® in ziekenhuizen loopt, is heel wat keren aangifte gedaan. Daaruit is één geval bekend van een reactie van de veroorzaker naar de aangever. Dit bleek uit navraag bij zo'n 40 ziekenhuizen. In dit ene geval heeft de politie de man hierover aangesproken en die is daarna meteen gestopt. De rechter rekent een veroorzaker dit gedrag zwaar aan, met kans op een zwaardere straf. Veel mensen denken dat dit soort represailles veel voorkomen, maar uit cijfers blijkt dit niet.

Aangifte door het ziekenhuis

Ook de werkgever, in dit geval het ziekenhuis, kan aangifte doen. De directie van het ziekenhuis wijst dan in de organisatie een of meer mensen aan die dat kunnen en mogen doen, bijvoorbeeld een manager, afdelingshoofd of iemand van de beveiliging. Wettelijk gezien kan dit op basis van artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. Hierin staat namelijk dat een ieder die kennis draagt van een gepleegd strafbaar feit, bevoegd is om hiervan aangifte te doen. Het slachtoffer zal, indien nodig, nog worden gehoord als getuige/benadeelde. Het slachtoffer moet dan wel naam en geboortedatum opgeven, maar kan als adres het adres van het ziekenhuis aanhouden. Maar, zoals eerder aangegeven, kan justitie ook overgaan tot strafvervolgning zonder aangifte, bijvoorbeeld bij zware mishandeling of diefstal met geweld.

De werkgever die aangifte doet, laat zien achter de medewerker te staan. Bovendien kan het slachtoffer anderen erop wijzen dat niet hij/zij aangifte heeft gedaan, maar de werkgever. Hierdoor neemt de angst voor represailles af.

Vaak zal het slachtoffer nog wel als getuige of benadeelde moeten worden gehoord. Dit is nodig voor de bewijsvoering. Alleen het slachtoffer kan immers iets vertellen over de gevoelde emotie, mishandeling of bedreiging.

Wanneer de werkgever aangifte doet, is het goed om de aangifte te beginnen met de volgende tekst:

'Ik ben werkzaam als (functie) bij (naam organisatie) en uit dien hoofde namens de directie bevoegd tot aangifte doen namens (naam organisatie). Een medewerker van (naam organisatie) is het slachtoffer geworden van een agressie- en/of geweldsincident terwijl zij/hij werkzaam was voor (naam organisatie). Genoemde medewerker is werkzaam binnen de Publieke Taak zoals vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken, programma Veilige Publieke Taak.

(naam organisatie) voert actief beleid om agressie en geweld tegen de eigen medewerkers zoveel mogelijk te voorkomen. Agressie en geweld tegen medewerkers van (naam organisatie) wordt absoluut niet getolereerd. De organisatie doet hiervan dan ook aangifte bij de politie en doet een beroep op de eenduidige landelijke afspraken die hierover zijn gemaakt met het Openbaar Ministerie.

Ik zal nu aangeven wat er is gebeurd.
(hierna volgt het relaas van de gebeurtenissen)

In sommige ziekenhuizen is de werkafpraak dat iemand van het eigen ziekenhuis het hele traject van aangifte doen begeleidt en het slachtoffer waar nodig steunt. Soms wordt het op prijs gesteld dat iemand van het ziekenhuis meegaat naar het politiebureau om aangifte te doen. Deze steun in de rug kan belangrijk zijn.

Of justitie na aangifte tot vervolging overgaat, hangt af van een aantal factoren. De belangrijkste zijn:

- heeft de verdachte bekend?
- is het strafbare feit te bewijzen, bijvoorbeeld door middel van getuigen?

In het Slingeland Ziekenhuis in Doetinchem heeft in 2010 een incident plaatsgevonden. De directeur van het ziekenhuis heeft daarvan aangifte gedaan bij de politie. Ook het hoofd veiligheid heeft aangifte gedaan van hetzelfde incident.

Er was sprake van bijzondere omstandigheden:

- de veroorzaker had antecedenten op het gebied van agressie en geweld;
- het slachtoffer had een bijzondere achternaam;
- de veroorzaker woonde in dezelfde wijk als het slachtoffer.

Om die redenen is, na veelvuldig overleg met het OM, besloten het slachtoffer niet te horen onder haar eigen naam, maar onder haar personeelsnummer. De directeur en het hoofd veiligheid hebben in hun aangiften bevestigd dat het slachtoffer onder dat personeelsnummer werkzaam was in het ziekenhuis.

Volgens de rechter was hier sprake van een zorgvuldige procedure en was het hierbij verkregen bewijs volledig en voldoende.

De hier gekozen procedure is niet altijd en overal toepasbaar. Het OM zal ieder feit afzonderlijk moeten bestuderen, om te kijken of ook voor deze procedure kan worden gekozen. Meer over deze procedure en het vastleggen daarvan in een convenant leest u op www.veiligezorg.nl/kenniscentrum/

De Tweede Kamer heeft vragen gesteld over deze kwestie. De Kamervragen en de antwoorden van de minister staan in bijlage 2.

Als de verdachte heeft bekend, kan justitie snel tot strafvervolging overgaan. Men zal dan geen aanvullende bewijzen gaan zoeken of nader onderzoek doen. De aangifte die is gedaan, volstaat dan. In al deze gevallen hoeft de medewerker dus niet zelf aangifte te doen. Het ziekenhuis kan zelf afspreken wie namens de medewerkers en het ziekenhuis aangifte doet bij de politie. (zie hiervoor) Dit verdient de voorkeur omdat het veel stress

weghaalt bij de medewerkers. Overigens is steunbewijs, zoals een getuigenverklaring, wel zinvol voor het geval de verdachte zijn bekentenis zou intrekken.

Heeft de verdachte niet bekend of is de schade niet eenvoudig vast te stellen, dan gaan andere aspecten meespelen. Als de verdachte niet heeft bekend, moet justitie met bewijzen komen, bijvoorbeeld video-opnamen en getuigenverklaringen. De aangifte zal in deze gevallen niet voldoende zijn.

Wanneer een beveiligingsmedewerker aangifte heeft gedaan, heeft deze meestal zelf niets gezien of gehoord maar is hij of zij er later bij geroepen.

Justitie zal dan de slachtoffers en getuigen moeten (laten) verhoren die wel alles zelf hebben meegemaakt of gezien. Dit verhoor kan plaatsvinden bij de rechter-commissaris of tijdens de rechtszaak door de rechter. Het slachtoffer of de getuige kan dan worden geconfronteerd met de verdachte en diens advocaat. De aanwezige parketpolitie zorgt voor de goede orde en rust.

Is de schade niet eenvoudig vast te stellen, dan mag de rechter dit niet meenemen bij de strafrechtszaak. De schade kan dan alleen worden verhaald tijdens een civiele rechtszaak. De verdachte zal zich hierbij laten vertegenwoordigen door een advocaat (procurateur) die mogelijk de getuigen wil verhoren. Ook hier kan dan een confrontatie tussen verdachte en slachtoffer of getuige het gevolg zijn.

Eenduidige landelijke afspraken.

Strafbare feiten gepleegd tegen mensen met een publieke taak, zoals ziekenhuismedewerkers, ambulancemedewerkers, politie, brandweer, enzovoort, krijgen voorrang bij de politie en het Openbaar Ministerie. Er zijn landelijke afspraken gemaakt met de volgende uitgangspunten:

1. hoge prioriteit voor opsporing en vervolging van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak door politie en OM;
2. aandacht voor kwaliteit van onderzoek en proces-verbaal;
3. zoveel mogelijk lik-op-stukbeleid toepassen, (super)snelrecht of aanhouden en uitreiken (dagvaarding);
4. schade zoveel mogelijk verhalen op de dader;
5. slachtoffers en werkgevers worden optimaal geïnformeerd over hun positie en mogelijkheden in het strafproces en over de strafrechtelijke afhandeling van de zaak;
6. actief communicatiebeleid.

Het vervolg van deze aanpak is ook een hogere straf voor de veroorzaker.

Waarden-en-normendiscussie

Veel afdelingen van ziekenhuizen hebben in het kader van Veiligheidszorg® een waarden-en-normendiscussie gevoerd. Hierbij is ter sprake gekomen wat een ieder wel of juist niet accepteert, als persoon, maar zeker als afdeling en soms als heel ziekenhuis.

Wanneer gezamenlijk is afgesproken in welke gevallen aangifte wordt gedaan bij de politie, is het belangrijk dat iedereen zich daar ook aan houdt. Het laat namelijk zien dat bepaalde zaken niet meer worden getolereerd.

De politie houdt iemand aan in het ziekenhuis, en nu?

Iedereen probeert agressie te voorkomen door zich correct op te stellen tegenover patiënten, medewerkers, begeleiders, ouders of wie dan ook. Toch kan het altijd een keer voorkomen dat iemand zich laat gaan. Soms gaat dat te ver, ongeacht de oorzaak.

Iemand kan en mag best eens boos worden, maar geweld wordt niet toegestaan. Geweld kan escaleren, dus bij geweld is de komst van de politie gewenst.

Wanneer de politie iemand in het ziekenhuis heeft aangehouden, heeft dat altijd een gevolg. In ieder ziekenhuis onderhoudt iemand de contacten met de politie. Vaak is dat het hoofd beveiliging.

Elk ziekenhuis heeft ook een protocol waarin staat wat er na de komst van de politie moet gebeuren. Bijvoorbeeld:

- de richtlijnen voor aangifte doen;
- wie moet in kennis worden gesteld (het hoofd van de afdeling, een jurist, slachtofferhulp, enzovoort).

Degene die in het ziekenhuis de contacten met de politie onderhoudt, kan altijd helpen bij onduidelijkheden over de protocollen en bij vragen.

Bijlage 2: Vormen van agressief gedrag

Dader past verbaal geweld toe:

	Strafbaar?	Wanneer?	Welk(e) feit(en)?
Bedreigen (of dreigbrief)	Ja	Indien wordt bedreigd met: <ul style="list-style-type: none"> • openlijk geweld (geweld in de openbaarheid door twee personen of meer) • enig misdrijf waardoor de algemene veiligheid van personen en/of goederen of het verlenen van diensten in gevaar komt • verkrachting • feitelijk aanranding van de eerbaarheid • enig misdrijf tegen het leven gericht • gijzeling • zware mishandeling • brandstichting • terrorisme 	Art 285 sr (bedreiging)
Beledigen	Ja	Indien: <ul style="list-style-type: none"> • openbaar mondeling of • bij geschrift/afbeelding of • in tegenwoordigheid slachtoffer mondeling of door feitelijkheden of • door toe/aangeboden geschrift/afbeelding 	Art 266/267 sr (beledig)
Schelden / schreeuwen	Onder omstandigheden	Als het een belediging of bedreiging betreft	Art 266, 267 en 285 sr
Vernederen	Onder omstandigheden	Als het een belediging betreft	Artikelen 266, 267 Sr
Treiteren / pesten	Onder omstandigheden	Als het een belediging betreft of Als het stalkingachtige vormen aanneemt: <ul style="list-style-type: none"> • gericht op de persoon van de werknemer • diens persoonlijke levenssfeer wordt daarbij stelselmatig beïnvloed • houdt gedurende langere periode aan • met het oogmerk om die werknemer bang te maken, wat van de werknemer gedaan te krijgen of die werknemer te beletten iets te doen 	Artikelen 266, 267 Sr Artikel 285b Sr (belaging, stalking) Eventueel art 179 sr (ambtsdwang)
Dwingend gedrag	Onder omstandigheden	Indien het leidt tot dwang om een ambtshandeling door een <u>ambtenaar</u> te volvoeren of na te laten tegen niet-ambtenaren	Art 179 sr Art 284 sr (dwang)
Chanteren,	Onder omstandigheden	Indien het leidt tot dwang om een ambtshandeling te volvoeren of na te laten	Art 179 sr (ambtsdwang) Art 317 sr (afpersing) Art 318 sr (afdreiging)

Dader past fysiek geweld toe

	Strafbaar?	Wanneer?	Welk(e) feit(en)?
Duwen, trekken, vastgrijpen	Onder omstandigheden	Als het gedrag pijn doet of letsel teweegbracht. Als het gebeurt om de aangever bang te maken	Art 300 sr (mishandeling) Art 285 sr
slaan	Ja	Mits het pijn doet of letsel teweegbrengt.	Art 300 sr
schoppen	Ja	Mits het pijn doet of letsel teweegbrengt.	Art 300 sr
spugen	Ja	Mits gericht wordt gespuugd	Art 266, 267 sr
verwonden	Ja	Mits het opzettelijk gebeurt	Art 300 sr
fysiek hinderen (bv de weg versperren)	Onder omstandigheden	Indien het verzet tegen een (actieve) ambtsverrichting betreft. (wederspanning) In geval van niet weggaan ondanks vordering	Art 180 sr (wederspanning) Evt de plaatselijke verordeningen Art 138 sr (lokaal/huisvredebreuk)
gooien met voorwerpen (bijvoorbeeld meubilair of stenen)	Onder omstandigheden	Indien gericht tegen slachtoffer, evt bedreiging of poging zware mishandeling/doodslag. Als door het gooien een ambtsverrichting wordt afgedwongen kan dit ambtsdwang opleveren. Indien verstoring openbare orde evt openlijk geweld. Als de voorwerpen beschadigd raken kan dit	Art 285 sr (bedreiging) Art 302, 287 jo 45 sr Art 179 sr Art 141 sr Art 350 sr (vernieling)

		vernietiging opleveren (benadeelde is de eigenaar)	
vernietigen van voorwerpen	Ja	Gewone voorwerpen of Indien het water-, gas- of rioolwerken oid betreft of Indien elektriciteitswerken I.g.v. brandstichting I.g.v. telecommunicatiewerken I.g.v. werken tbv openbaar verkeer of luchtverkeer i.g.v een gebouw	Art 350 sr Art 161 Sr Art 161 bis ev Art 157-159 sr Art 161 quiniés ev Art 162-163, 166-169 sr Art 170-171 sr
Stalken	Ja	Indien het wederrechtelijk en stelselmatig gebeurt en de persoonlijke levenssfeer in het geding is	Art 285 b sr
Verkrachting	Ja		Art 242 sr

Overig

	Strafbaar?	Wanneer?	Welk(e) feit(en)?
diefstal eigendom	Ja		Art 310 sr ev
een roofoverval	Ja		Art 312 sr ev
bommelding	Ja		Art 142a lid 2
seksuele chantage	Onder omstandigheden	indien bedreigend met bv verkrachting i.g.v. verkrachting i.g.v. ontuchtige handelingen	Art 285 sr Art 242 sr Art 246 sr
Aanranding, betasting, knijpen ed	Ja	Indien het ontuchtige handelingen betreft	Art 246 sr
Discriminatie naar sekse	Onder omstandigheden	Indien beledigend	Art 266/267 sr
Discriminatie naar huidskleur	Ja	Indien beledigend	Art 137c Sr
Discriminatie naar geloofsovertuiging	Ja	Indien beledigend	Art 137c Sr Evt: art 147 sr
Discriminatie naar seksuele geaardheid of voorkeur	Ja	Indien beledigend	Art 137c Sr
Discriminatie naar leeftijd	Onder omstandigheden	Indien beledigend	Art 266/267 sr

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 21 november 2011
Onderwerp Beantwoording Kamervragen over het anoniem aangifte doen door
zorgverleners tegen geweldplegers

Ons kenmerk
192931

Uw kenmerk
2011Z19244

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 4 oktober 2011 deel ik mee, mede namens de
Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport, dat de schriftelijke vragen van de leden Kuiken en Recourt
(beiden PvdA) over het anoniem aangifte doen door zorgverleners tegen
geweldplegers (ingezonden 4 oktober 2011) worden beantwoord zoals
aangegeven in de bijlage bij de brief.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

2011Z19244

Antwoorden op de vragen van de leden Kuiken en Recourt (beiden PvdA) aan de ministers van Veiligheid en Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het anoniem aangifte doen door zorgverleners tegen geweldplegers (ingezonden 4 oktober 2011)

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
21 november 2011

Ons kenmerk
192931

Vraag 1

Kent u het bericht 'Verhuftering stoppen door normeren, handhaven en straffen'¹ en het artikel 'Maak aangifte vaker anoniem'²?

Antwoord
Ja.

Vraag 2

Wat is uw mening over de mogelijkheid om niet de naam, maar alleen het personeelsnummer in een verklaring op te nemen die gebruikt wordt bij een aangifte van geweld tegen zorgverleners, mede in het licht van de uitspraak van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat anonieme aangifte mogelijk is?

Antwoord

In de OM-handleiding Opnemen (deels) anonieme aangifte/verklaring (Kamerstukken II, vergaderjaar 2009-2010, 28684, nr. 283) worden diverse mogelijkheden voor het doen van anonieme aangifte genoemd: domiciliekeuze (het slachtoffer krijgt de keuze een ander adres op te laten nemen dan het feitelijke huisadres), beperkt anonieme getuige (vragen naar de identiteit van de getuige worden niet toegestaan, oproeping ter terechtzitting blijft mogelijk) en bedreigde getuige (de getuige krijgt een bijzondere status, diens identiteit wordt verborgen gehouden en hij of zij heeft aanspraak op niet hoeven te verschijnen ter terechtzitting). Daarnaast kan er sprake zijn van een afgeschermd getuige: hiermee wordt uitdrukkelijk bedoeld op personen die over AIVD-informatie beschikken. Tot slot is het mogelijk te bellen met Meld Misdaad Anoniem of dat de werkgever aangifte doet.

Het gebruik van het personeelsnummer is in de OM-handleiding niet geregeld, maar ook niet uitgesloten. In bijzondere gevallen kan, na weging van de individuele omstandigheden, zoals in het geval van het Slingelandziekenhuis te Doetinchem, ervoor worden gekozen een aangifte op personeelsnummer op te nemen. Omdat de mogelijkheden voor anonieme aangifte die in de OM-handleiding worden genoemd in beginsel toereikend zijn, ben ik van mening dat terughoudend moet worden omgegaan met het toestaan van het doen van aangifte op nummer.

1

http://www.veiligezorg.nl/fileadmin/veiligezorg/data/actueel/Veiligezorg_symposium_2011.pdf

² De Telegraaf, 3 oktober 2011

Vraag 3

Deelt u de mening dat de mogelijkheid om anoniem aangifte te kunnen doen een belangrijke bijdrage kan leveren aan de veiligheid van zorgverleners?

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Antwoord

Ik deel deze mening. Daartoe is in de hiervoor genoemde handleiding van het OM een aantal vormen van anonimiteit geregeld en kunnen werknemers met een publieke taak, inclusief de zorg, altijd domicilie kiezen. Er zal echter steeds een zorgvuldige afweging moeten worden gemaakt tussen bescherming van slachtoffers en getuigen enerzijds en de procesbelangen van verdachten anderzijds. In het kader van hoor en wederhoor moeten verklaringen wel toetsbaar zijn. Dit is van belang om valselijke beschuldigingen te voorkomen en de feitelijke toedracht van het ten laste gelegde feit te kunnen achterhalen en vaststellen. Daarom zal er niet in alle gevallen sprake kunnen zijn van het doen van anonieme aangifte. Daarnaast biedt anonieme aangifte geen soelaas als dader en slachtoffer elkaar kennen (hetgeen bij zorgverleners regelmatig het geval is) of wanneer een getuige unieke kennis heeft en zodoende eenvoudig te identificeren is.

Datum
21 november 2011

Ons kenmerk
192931

Vraag 4

Kan met het doen van aangifte aan de hand van verklaringen op personeelsnummer de anonimiteit van de getuige of slachtoffer gedurende het hele traject van opsporing, vervolging en proces worden gewaarborgd? Zo nee, op welke wijze niet?

Bij aangifte op nummer bestaat de mogelijkheid dat de aangever tijdens het strafproces moet verschijnen en dan kan worden geïdentificeerd. In situaties waarin een reële angst voor represailles bestaat, biedt de status beperkt anonieme getuige of bedreigde getuige betere bescherming dan aangifte op nummer, omdat de getuige onherkenbaar kan blijven tijdens het strafproces.

Vraag 5

Is het waar dat de bovenstaande mogelijkheid nog niet bij alle arrondissementsparketten in Nederland mogelijk is? Zo ja, bij hoeveel parketten is het al wel mogelijk? Deelt u de mening dat de mogelijkheid door alle arrondissementsparketten geboden moet worden?

Vraag 6

Deelt u de mening dat het convenant waarin tussen ziekenhuizen, de politie en het Openbaar Ministerie is afgesproken dat de directeur van het ziekenhuis aangifte doet en dat verklaringen van slachtoffers en getuigen onder personeelsnummer worden gedaan landelijk moet worden uitgerold? Zo ja, op welke wijze gaat u er op toezien dat het doen van anonieme aangifte op personeelsnummer landelijk mogelijk wordt? Zo ja, op welke termijn wordt dit mogelijk? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5 en 6

Zoals vermeld in antwoord op vraag 2 dient bij het doen van anonieme aangifte bij voorkeur gebruik te worden gemaakt van de mogelijkheden uit de OM-handleiding. In bijzondere gevallen kan het OM aangifte op personeelsnummer toestaan. Alle arrondissementsparketten hebben de mogelijkheid om, na een weging van de omstandigheden van het geval, voor deze variant te kiezen. In die

zin bestaat de mogelijkheid al landelijk. Omdat het gaat om een uitzondering op het algemene beleid wil ik echter niet van een landelijke uitrol spreken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Vraag 7

Is het opleggen van een training aan veelplegers van geweld tegen zorgverleners, net zoals een training voor frequente verkeersovertreders, nu al mogelijk als onderdeel van de straf? Zo ja, op grond van welke wet- of regelgeving en gebeurt dit ook al daadwerkelijk? Zo nee, bent u bereid deze trainingen mogelijk te maken?

Datum
21 november 2011

Ons kenmerk
192931

Antwoord

Op grond van artikel 14c van het Wetboek van Strafrecht is het mogelijk om een gedrags- of zorginterventie als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke sanctie op te leggen. Dit aanbod is ook mogelijk tijdens detentie, op basis van artikel 2 lid 2 van de Penitentiaire Beginselenwet. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie koopt hiervoor ambulante behandeltrajecten gericht op agressieregulatie in bij zorgaanbieders in de geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast beschikt de reclassering over een erkende gedragsinterventie agressieregulatie die als bijzondere voorwaarde of tijdens detentie wordt uitgevoerd.